

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XLIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A sunt, latent vitia: non minus aures, cum illis vires suae placuerint, quam illa quae iam felicitas aperuit. Instrumenta illis explicandae nequitiae defunt. Sicut o serpens etiam pestifera tractatur, dum riget frigore, non defunt tunc illi venena, sed torpent. Multorum crudelitas, & ambitio, & luxuria, ut paria pessimis audeat, fortunae fauore deficitur. eadem velle eos cognoscere: da posse, quantum volunt. Meministi, cum quemdam affirmares esse in tua potestate, dixisse me, volaticum esse ac leuem, & te non pedem eius tenere, sed pennam. Mentitus sum: ⁴ plumam tenebatur, quam remisit & fugit. Scis ⁵ quos postea exhibuerit tibi ludos, quam multa in caput suum casura tentauerit. Non videbat, se per aliorum pericula in suum ruere: non cogitabat, quam onerosa essent quae petebat, etiam si superuacua non essent. Hoc itaque in his quae affectamus, ad quae labore magno contendimus, inspicere debemus, aut nihil in illis commodi esse, aut plus incommodi. Quaedam superuacua sunt, quaedam tanti non sunt. Sed haec non prouidemus: & gratuita nobis videntur, quae carissimè constant. Ex eo licet stupor noster appareat, **B** quod ea sola putamus emi, pro quibus pecuniam soluimus: & gratuita vocamus, pro quibus nos ipsos impendimus. Quae emere nollemus, si domus nobis nostra pro illis esset danda, si amicum aliquod fructuosumve praedium: ad ea paratissimi sumus peruenire cum sollicitudine, cum periculo, cum iactura pudoris, & libertatis, & temporis. Adeo nihil est cuique se vilius. Idem itaque in omnibus consiliis rebusque faciamus, quod solemus facere, quoties ad institorem alicuius mercis accessimus: videamus, hoc quod concupiscimus, quanti deferatur. Saepe ⁶ maximum pretium est, pro quo nullum datur. Multa possum tibi ostendere, quae acquisita acceptaque, libertatem nobis extorserunt. nostri essemus, si ista nostra non essent. Haec ergo tecum ipse versa, non solum ubi de incremento agetur, sed etiam ubi de iactura. Hoc perituum est? nempe aduentitium fuit, tam facile sine isto viues, quam vixisti. Si diu illud habuisti, perdis postquam satiatus es: si non diu, perdis antequam assuescas. Pecuniam minorem habebis? nempe & molestiam. gratiam minorem? nempe & inuidiam. Circumspice ista, quae **C** nos agunt in insaniam, quae cum plurimis lacrymis amittimus: scies non damnum in his molestum esse, sed opinionem damni. Nemo illa perisse sentit, ⁷ sed cogitat. ⁸ Qui se habet, nihil perdidit. sed quoto cuique habere se contigit?

EPIST. XLIII.

NON latere, quae faciat: rumorem omnia perferre. Ergo viue, inquit, ut in publico. Quid si etiam lateas? animus tuus scit & videt.

QUOMODO hoc ad me peruenerit, quaeris: quis mihi id te cogitare narrauerit, quod tu nulli narraueras. Is qui scit plurimum, rumor. Quid ergo, inquis, tantus sum, ut possim excitare rumorem? non est quod te ¹ ad hunc locum respiciens metiaris: ad istum respice, in quo moraris. Quidquid inter vicina eminent, magnum est illic, ubi **D** eminent. Nam magnitudo non habet certum modum: comparatio illam aut tollit, aut deprimit. Nauis quae in flumine magna est, in mari paruula est: gubernaculum quod nauis alteri magnum, alteri exiguum est. Tu nunc in prouincia, licet contempnas ipse te, magnus es: quid agas, quemadmodum canes, quemadmodum dormias, quaeritur, scitur.

4. PLUMA TENEBATUR.] Argute. nam pluma etiam minus, quam penna. Haec in alis, & firmiter: illa in toto corpore sparsa, & leui nisi euellenda.

5. QUOS POSTEA EXHIBERIT.] Inimicus ille, opinor, de quo epist. XXIIV. qui iudicium intentauit.

6. MAXIMUM PRETIUM EST.] Nempe eius, quod affectum. Tamen libri quidam, maximi pretij: apertius, meliusque.

7. SED COGITAT.] Re carere possumus, opinio molestiam adfert.

8. QUI SE HABET.] In potestate, qui non est affectuum, aut opinionum.

EPIST. XLIII. I. AD HUNC LOCUM.] Romam. ubi, fors aut in prouinciis magni, parui obsecrari, erant, in tanto lumine.

scitur. Eò ² tibi diligentius viuendum est. Tunc felicem te esse iudica, cum poteris in A publico viuere, cum te parietes tui regent, non abscondent: quos plerumque circumdatos nobis iudicamus, non vt tutius viuamus, sed vt peccemus occultius. Rem dicam, ex qua mores æstimes nostros, vix quemquam inuenies, qui possit aperto ostio viuere. Inuitores conscientia nostra, non superbia opposuit. Sic viuimus, vt deprehendi sit, subito adspici. Quid autem prodest recondere se, & oculos hominum auresque vitare? Bona conscientia turbam aduocat, mala etiam ³ in solitudine anxia atque sollicita est. Si honesta sunt quæ facis, omnes sciant: si turpia, quid refert neminem scire, cum tu scias? O te miserum, si contemnis ⁴ hunc testem.

EPIST. XLIV.

PVL CRA epistola. Nemo se à stirpe contemnat, si ad Sapientiam, id est Virtutem, venit. B Hæc sola nobilitat.

ITERVM tu mihi te pusillum facis, & dicis, malignius tecum egisse naturam prius, deinde fortunam? cum possis te eximere vulgo, & ad felicitatem omnium maximam emergere. Si quid aliud est in philosophiâ boni, hoc est, quod stemma non inspicit. Omnes si ad primam originem reuocentur, ¹ à diis sunt. Eques Romanus es, & ad hunc ordinem tua te ² perduxit industria: at mehercules multis ³ quattuordecim sunt claussi. Non omnes curia admittit: castra quoque, quos ad laborem & periculum recipiunt, ⁴ fastidiosè legunt. Bona mens omnibus patet: omnes ad hoc sumus nobiles. nec reicit quemquam philosophia, nec eligit: omnibus lucret. Patricius Socrates non fuit: Cleanthes aquam traxit, & rigando hortulo locauit manus: Platonem ⁵ non accepit nobilem philosophia, sed fecit. Quid est quare desperes his te posse fieri parem? omnes hi ⁶ maiores tui sunt, si te illis geris dignum. Geres autem, si hoc protinus tibi persuaseris, à nullo te nobilitate superari. Omnibus nobis toridem ante nos sunt. nullius non origo vltra memoriam iacet. ⁷ Plato ait: Neminem regem non ex seruis esse oriundum, neminem non seruum ex regibus. Omnia ista longa varietas miscuit, & sursum deorsum fortuna versauit. Quis ergo generosus? ad virtutem bene à naturâ compositus. Hoc vnum est intuendum. alioqui si ad vetera reuocas, nemo non inde est, ⁸ ante quod nihil est.

A pri-

2. TIBI DILIGENTIVS.] *Scripti vocem inferunt, tibi dic diligentius. Lego, tibi dein diligentius: aut, tibi, dico, diligentius.*

3. IN SOLITVDINE ANXIA.] *Tertullianus: Nullum maleficium sine formidine est, quia nec sine conscientia sui.*

4. HVNC TESTEM.] *Nam vt Polybius in fragmentis: Οὐδ' εἰς ἄλλο ἔτε μάρτυς ἐστὶ φοβερὸς, οὐτε κατ' ἄλλο δ' ἴσως, ὡς ἢ συνέσις, ἢ κατοικοῦσα ταῖς ἰκασίαις τοῦ κατ' ἄλλο: Nullus neque TESTIS tam formidabilis, neque iudex tam grauis, quam Conscientia, quæ mentibus cuiusque infidet & inhabitat.*

EPIST. XLIV. I. A DIIS SVNT.] *Decerpti ab athere, sapius dictum & dicendum.*

2. PERDVXIT INDVSTRIA.] *Non natus es Eques, sed factus. Censum industriâ quæstisti, & ex eo dignitatem.*

3. QVATTVORDECIM.] *Gradus in theatris, proprii & lepositi Equitibus.*

4. FASTIDIOSÈ LEGVNT.] *Nam ætatem, genus, mores, censum etiam (olim quidem) inspiciebant. Nos in Militiâ, lib. 1.*

5. NON ACCEPIT NOBILEM.] *Alij contrâ, & assensu traditum, Platonem nobilem vtriusque fuisse. Apuleius De Dogmate Plat. Aristo ei fuisse pater dictus est: ceterum Perictione Glauci filia mater fuit. Et de vtroque, nobilitas satis clara. Nam Aristo pater, per Codrum, ab ipso Neptuno originem duxit: ab Solone sapientissimo maternus deriuatus est sanguis. Hæc ipsa Laërtius, atque alij, tradiderunt: & puer adeo, aurum nobilitatis insignie in auriculâ gestauit, scriptum eidem Apuleio. Quomodo non ergo nobilem accepit? sed cape & adiuua, non sic nobilem celebremq̃.*

6. MAIORES TVI SVNT.] *At libris negatio additur, non sunt: reitè, si interrogando essent.*

7. PLATO AIT.] *Vbi, alius dicit. Ego contrâ in eo legi: Reges ex regibus oriundos, donec ad Iouem origo reuocetur: Alcibiade primo. Vera tamen illa dictio: & periodos aui fortunæq̃, si vides, eunt hac in orbem.*

8. ANTE QVOD NIHIL EST.] *An quia è calo & astris sumus, quæ prima in rebus? An verius, è primis principis omnes, Deo & Materîâ?*

9. ATRIVM